DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
De
PROCIDENTIA UTERI,

Quam

Divini Numinis Aſſiſtente,

PRÆSIDIO,

AUTORITATE & DECRETO

GRATIOSISSIMÆ

FACULTATIS MEDICÆ

In

INCLUTA NORIMBERGENSIUM UNIVERSITATE ALTDORFINA

PRO LICENTIA

Summos in ARTE MEDICA honores & PRIVILEGIA DOCTORALIA ritè impetrandi,

Publico Eruditorum Examini

ſubmittit

MAGNUS MASSON,

Stutgardiâ-Suevus.

Ad d. 4. *Maji*, A. O. R. *MDCLXXXII.*

ALTDORFI,

Literis HENRICI MEYERI, Acad. Typogr.

3

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30766588

I. N. J.

Præfatio.

PLurima ſequiorem ſexum manere mala quisquis dixerit, experientiæ ſuffragium reportabit: Proh quot miſeras excruciant fœminas moleſtiæ, quando lunare ſolvere debent tributum, ſive profuſam ſive parcam nimis ſentiant naturam! Mox ubi fœcunda conceptionis aurâ tactæ fuerunt, univerſam et amorphoſin patitur œconomia, pallet facies, cor trepidat, difficiles cum anhelitu greſſus ſequuntur, nauſeabundus vel cibos faſtidit ventriculus, vel denegatos appetit, vel noxios & abſurdos inquirit, dolores adhæc abdominis lancinantes ingruunt, viresq; preſſæ fatiſcunt, dum intereà de fœtus incolumitate ſolicitæ matres futurum mente præſumentes gaudium incommoda cuncta æquâ ſuſtinent patientiâ. Accidit tamen quandoq;, ut fœtus non expectatâ τελειογενίᾳ ante tempus ex ergaſtulo ſuo prorumpens ſpem eludat, vel demum in laborioſo partu ſuffocetur. Et quis uteri mala cuncta recenſeat, fœmineo generi plusquam familiaria? Probabiliter enim Hippocrates noſter l. 2. de morbis mulierum in principio *ſcripſiſſe videtur:* Uterum omnium morborum cauſſam eſſe, hunc enim ubi ex naturâ transmotus fuerit, morbos exhibere, ſive aſcenderit, ſive deſcenderit. *Aſcendere equidem reverà ſuperiora verſus uterum eousq;, uti ſibi imaginantur fœminæ, à veritate alienum eſſe Williſius & Anatomici alii demonſtrant; deſcendere autem oculorum fides confirmat, atq; de poſtremo hoc uteri in ſitu morbo* procidentia uteri *communiter dicto, poſt exantlata examina ſpecimen inaugurale* Gratioſiſſimę FACULTATIS MEDICÆ *indultu in præſentiarum dare conſtitui, nuncq; operi me accingens* DIVINI NUMINIS *auxilium & aſſiſtentiam ſupplex veneror? Sit ergò*

THE-

Thesis I.

CUm explicatio nominis multum faciat ad rei perceptionem, juxtà ſublimis Scaligeri Exerc. I. effatum, ὀνομασίαν in limine hujus Diſſertationis præmittam, trita ſic preſſurus veſtigia. *Procidentia* ergò *uteri* ratione etymologiæ derivatur à procidendo, cùm uterus procidat ac propendeat. Synonymiæ prolapſus uteri, præcipitatio matricis, deſcenſus, item exitus & egreſſus matricis audit. Græcis προχώρησις τῆς ὑστέρας, vel πρόπτωσις, (quod generale nomen pathologicum eſſe, denotans morbum in ſitu vitiato, quando pars quædam prolabitur extra locum ſuum genuinum, docet *Nobiliſſ. Excell. atq; Experientiſs.* DN. JAC. PANCRATIUS BRUNO, *Philoſ. ac Med. D. hujusq; P.P. famigeratiſſimus, Patronus & Præceptor meus ad vitæ dies venerandus in Caſtello renovato p. 960.*) Germanis das Ausfallen der Mutter / die Mutterſenckung / oder ein Mutterbruch / oder der Vorfall vocatur. Homonymia non occurrit alia, quàm quod procidentiam uteri propriè dictam nonnulli velint, ubi fundus; impropriè, ubi vagina ſaltem prolabitur; cui affinis eſt *Fernelii* ſubtilitas inter prolapſum ac deſcenſum uteri hanc differentiam agnoſcentis, quod in deſcenſu in infimas partes uterus provolvatur, prolapſus verò gravior ſit, quod everſus uterus foris procedat, ejusque fundus inſtar ovi promineat. Vid. *Roderic. à Caſtro l. 2. de morbis mulier. Sect. 2. cap. 16.*

II. Prælibatâ nominali, talem *definitionem* ſive deſcriptionem realem nunc propono. *Procidentia uteri eſt morbus in ſitu depravato, à ligamentis uteri & peritonæi fibris connexionem ejus aliàs præſtantibus, nunc relaxationem, tenſionem, vel ſolutionem paſſis proveniens, actiones familiares lædens.*

III. Pars igitur affecta eſt uterus, primum & commune noſtrum omnium diverſorium, qui in abdominis pelvi (illâ ſcil. cavitate ab oſſe ſacro & oſſibus innominatis conſtitutâ, commodiſſimâ ſive fœtus conformationem & incrementum, ſive denique ejusdem in brevis vitæ uſuram excluſionem ſpectes, liceat verbis loqui *Nobiliſſimi, Ampliſſimi atq; Excellentiſſimi,* DN. JOH. MAURICII HOFFMANNI, *Philoſoph. ac Med. D. Experientiſſimi, Facultatis Medicæ, h. t. Decani Spectatiſſimi, Promotoris atq; Præceptoris mei nunquam non omni honoris cultu afficiendi,*

di, atq; devenerandi, in Not. manuſcriptis ad Job. van Horne Microcoſm. §. 69.) ſitus inter veſicam & inteſtinum rectum tanquam duo pulvinaria collocatur. Subſtantiam obtinet membranaceo-nerveâ fibris rectis obliquis & transverſis pertextam duabus aut tribus membranis interceptam,(ut neceſſariam tum extenſioné tum contractioné admittere poſſit) vaſis omnis generis,uti arteriis &venis à vaſis ſemen præparantibus atq; hypogaſtricis, nervis ab oſſis ſacri ramulis atq; ſextâ vel juxtâ Williſium octavâ conjugatione propagatis,demumq; lymphaticis dotatam; vid plura apud *Regn. de Gräff. de organis mulierum c. 8.*

IV. Figuram ſi ſpectes, extra geſtationis tempus, pyrum juxta citatum modò Graffium, vel minorem cucurbitam ſive corniculum juxta *Riolanum Enchirid. Anatom. l. 2. c. 38.* uterus repræſentat, in virginibus ante & retro aliquantum depreſſam, in iis vero quæ pepererunt magis rotundam *vid. Isbrandus Diemerbröck Anatom. lib. 1. c. 24.* Aſt dein in gravidis uterus ita amplificatur, ut qui ante imprægnationem oſſis ſacri initium non ſupergreditur, fundus ejus, poſtea ad umbilicum & ulterius extendatur, ac totam pelvim non modo adimpleat, verum etiam inteſtina tenuia & reliqua viſcera ſurſum comprimat.

V. Interim clarioris doctrinæ gratia meritò uterus dividitur in fundum, cervicem & vaginam in pudendum muliebre terminatam. Fundus indigitatur pars elatior & latior, in brutorum genere cornua de ſe exporrigens flexuoſa, qualia in humano ſexu neutiquam obſervantur, niſi cum *Riolano l. c.* ligamenta, aut cum *Gerhardo Leonhard. Blaſio in Notis ad Vesling.* tubas eo nomine compellare velis:Cervix conſtituitur, quâ parte ex latiore ambitu ſenſim anguſtior evadit fundus, eaque orificium uteri internum complectitur. A Cervice deniqúe ulterius producitur anteriora verſus vagina, collum matricis aliis nuncupata, canalis mollis & laxior atque in orbem commeantibus rugis inæqualis. *Veslingius Syntagmat. Anatom. c 7.*

VI. Ceterum uterus quia in decenti intra abdominis cavum poſitu detinendus erat, ligamentorum duo à providâ ſalutis magiſtra natura ſuſcepit paria. Primum par faciunt ligamenta lata membranacea fibris rubicundis interdiſtincta, ab Aretæo alis veſpertilionum aſſimilata, quæ à muſculis lumborum orta atque juxta tubas ad fundum uteri decurrentia ipſum

 oſſibus

oſſibus ilei alligare creduntur, *Bartholin. Anatom reformat l. 1. cap. 28.* Secundum par ligamenta uteri rotunda ſive teretia nominantur, quæ à lateribus fundi uterini protenſa extra abdominis terminos in pubem properant, pariterque uti vaſa ſpermatica virorum proceſſus peritonæi & tendines muſculorum obliquè deſcendentium tranſeunt, atque in adipem ibi, membranasve oſſium prope clitoridem tenuiſſimis fibris definunt; Horum uſus eſt, ut fundum uteri laxè partibus anterioribus devinciant, nec ſimplicia tamen ligamenta videntur, cùm præter membranam exteriorem ſuccingentem minutiſſimarum arteriolarum & venarum compagem exhibeant, videatur Fig. vaſorum uteri *Joh. Swammerdammi communicata Cl. Bartholino Anatom. l. 1. cap. 35. p. 294.* adeoque ſanguini ad clitoridem adducendo vel expurgandis ad inguina excrementitiis quibusdam particulis inſervire queant. Præterea vagina uteri anterius cum veſicâ & oſſibus pubis, poſterius cum inteſtino recto intercedentibus fibris membranaceis, à peritonæo dimiſſis, conjungitur.

VII. Et hæc, quæ ad præſentem tractationem requirebantur, de utero dicta ſufficiant: Nunc tempus & ordo monent, ut in cauſas propoſiti affectus inquiram. Cauſam igitur proximam ac immediatam procidentiæ uteri facio ligamenta lata, & fibras à peritonæo dimiſſas vaginam uteri vicinis partibus connectentes, itemq; tunicam internam ipſius vaginæ, quæ relaxata vel tenſa vel manifeſtam in rupturâ, itemque eroſione obvenientem ſolutionem continui paſſa.

VIII. Cauſarum antecedentium ſive mediatarum rationem habent ea omnia, quæ relaxationem, tenſionem, rupturam aut eroſionem uteri, ligamentorum, fibrarum, atq; tunicæ internæ moliuntur. Hæ autē partes relaxantur (1.) paulatim ab humiditatibus pituitoſis, unctuoſis, & præcipue ſeroſis humidis per arterias & nervos affluentibus, vel ſenſim circa uterum ob diſpoſitionem p. n. cachecticam, diuturnam menſium ſuppreſſionem, aut fluorē album collectis, aut propter pororum & meatuum uteri ex frigore incautè admiſſo, ſimilibusve turbatum ordinē itemque propter vaſa lymphatica obſtructa ſubſiſtentibus; (2.) ex frequentiori poſt ingravidationem congreſſu; (3.) ex longiori in balneis humidis, aut ſuprà frigidum lapidem ſeſſione.

IX. Dein

IX. Dein tenduntur nimium (1.) à graviori fœtus unius aut gemelli tempòre geſtationis oneroſioris mole, uterum deprimente; (2.) à vehementiori corporis concuſſione in ſternutatione fortiori, lapſu, ſaltu graviori &c. obtingere ſolito. (3.) à validiori corporis niſu in ponderis gravioris elevatione, magnâ vociferatione, aut fœtus difficiliori excluſione, ſecundinarum deturbatione, fœcumque alvinarum laborioſâ dejectione, item teneſmo &c. adhibito: (4.) à flatibus inter illa coërcitis rarefactis, amplius ſpatium deſiderantibus.

X. Præterea ab iisdem cauſſis ſed majori cum impetu atque adauctâ vi agentibus eædem partes rumpuntur; quibus aſſocianda venit audaculorum Chirurgorum & Obſtetricum imprudentia, uterum in fœtus aut ſecundinarum extractione ſimul arripientium, dumque validius trahunt, ligamenta rumpentium, vel interiorem vaginæ tunicam rugoſam lacerantium.

XI. Tandem jamdum nominatæ partes eroſionem patiuntur, ab (1.) acrimoniâ humorum ad uterum affluentium, (2.) à prægreſſo diuturniore fluore albo, hunc enim ſubinde acrem & mordacem eſſe docet Batavorum Æſculapius *B. Sylvius prax. Medic. l. 3. c. 4. §. 10.* & exemplo mulierum triſtium, in quibus acidum noxium continuò exuperat, probat *lib 3. cap. 3. §. 413.* (3.) ab Apoſtemate, inflammationem uteri (aut propter ſanguinem in vaſis ſubſiſtentem, vel ſæpius propter eundem extra ſua vaſa effuſum ac corruptum exortam) ſequente, aperto, ſanguinemque acrem ſtillante. Hùc ſano ſenſu referre mihi liceat geminam obſervationem à *Cl. Harvæo de Partu p.m 352.* propoſitam; *Novi,* is ait, *fœminam nobilem à furore & Melancholia uterina ultra decennium delirantem; cui, poſtquam omnia fruſtra tentata eſſent, contigit uteri prolapſus: Vidi etiam aliam hyſtericis ſymptomatibus nulli remediorum generi cedentibus diu laborantem; quæ tandem poſt multos annos ab uteri decubitu ſanitatem recuperavit. Uterus namq; ab acri aliqua materia ad expulſionem vehementer extimulatus, non ſolum delabitur, ſed (inſtar recti inteſtini à teneſmo moleſtante irritati,) ſeipſum foras præcipitat.*

XII. In cauſſarum Procatarcticarum ordine ſuccedunt Res ita nuncupatæ nonnaturales, quæ præſenti malo anſam præbere ac ſuppetias morbificas ferre ſolent; hasque inter I. Aer frigidior ac humidior tempore fluxus menſtrui incautè admiſſus, bal-

nea humida ſæpius & diutius uſurpata ; II. Alimenta humectantia cum potu copioſiori adhibita ; III. Motus corporis vehementior, de quo jam mentio facta in Th. 12. & alio reſpectu quies ac otium nimium, cujus occaſione *quia partes membranaceæ & fibroſæ omnes effœminatâ quadam mollitie, laxitate, internaq; lubricitate afficiuntur, ac excrementorum proventus affatim & ubiq; corporis ſuccreſcit*, uti eruditè ſcribit *Gualterus Charleton. Exercit. Pathalog. VII. § 3.* non mirum uterum eodem modo affici. IV. Vigiliæ immoderatæ peccare poſſunt, dum *fervorem quendam & acrimoniam*, ut cum *Charleoton l.c. §. 4.* denuò loquar, *ſanguini pariter ac ſucco nutricio inurunt*, hacq; ratione inflammationi vel exulcerationi uteri fomitem ſubminiſtrant uberiorem : Nec minus ſomnus diutius protractus hìc accuſatur, quo crudi & pituitoſi ſucci ac omnis generis ſupervacanea facilè circa uterum accumulari queunt. V. Excernenda retenta, uti menſes, lochia, aliiq́ue humores excrementitii, ſi diutius circà uterum morentur, afflictioni noſtræ januam pandunt. VI. Animi Pathemata mentem vehementius conſternentia, e.g. propter filiorum amiſſionem, hoſtium inceſſum, conflagrationem domus, periculoſam navigationem &c. exorta præſentem ſæpius introduxiſſe affectum ex fide experientiæ teſtantur *Rodericus à Caſtro l.c. Lazarus Riverius Prax. Med. l. XV. c. 13.* Hiſce addimus ad claſſem rerum nonnaturalium meritò referenda Medicamenta & Operationes Chirurgicas, ita docente *Viro Nobiliſſimo, Ampliſſimo, Excellentiſſimo, atq; Experientiſſimo*, DN. MAURICIO HOFFMANNO, *Seniore, Med. D. & in Almâ hac Prof. Primario Celeberrimo &c. Præceptore ac Promotore meo ætatem devenerando, in Synopſi Inſtit. Med. ex ſanguinis natura Diſp. 19. & 20.* VII. Igitur hìc peccant medicamenta emollientia tam aſſumta, quàm admota, *vid. Jac. Primeroſius l. 2. de Morb. Mulier, c. 15.* item purgantia atrociter colliquativa atq; acria ; & VIII. inter operationes Chirurgicas hìc accuſari poterint procidentiam uteri excitans fœtus ac ſecundinarum extractio, imperitè atque imprudenter adminiſtrata ; nec non cucurbitulæ frequenter femoribus admotæ, de quibus vid. *Primeroſius* loco allegato. Tantum de cauſſis.

XIII. Quibus ſubnectere placet differentias, circa uteri prolapſum obvenientes, à parte affectâ, cauſis, ſymptomatumque

que diverſitate profluentes. Nimirum ratione partis affectæ vel (1.) inſtar chirothecæ invertitur totus uterus, & foras prominet; quod in difficili partu, dum placenta ei firmius adhæret, & ab imperitis obſtetricibus nimium attrahitur, (quale exemplum Tubingæ ipſemet obſervavi) aliquando contingere poſſe, rariſſime licet eveniat, ſentit *Regnerus de Gräff. de Mulier. organis cap 10. p.m. 272.* idem confirmante obſervatione 61. *à Petro de Marchettis in Obſervat. Medico-Chirurgicarum Sylloge* propoſitâ, aut ſi uteri ſubſtantia aliquibus de cauſſis etiam laxa evaſerit, *Isbrand. Diemerbrœck. Anatom. lib. 1. cap. 24.* Interea procidentiam talem ſarcaſmo irridet *Th. Kerckringius Spicileg. Anatom. Obſervat. 20. parcant metu,* inquit, *Viri illi ſcil. Veſlingius & Laurentius, parcant fœminæ ab illis perſuaſæ, quod uterus aliquando excidat; periculo omni, ne uterus excidat, poſthac omnes liberamus, nemo vidit, nemo ſentit, decepti omnes decipiunt alios, laxitas quædam colli, quæ extra pudendum prominet, hæc nobis fecit ludibria.* At enim vero licet facile ſententiam tanti Viri aſſequar, & concedam colli laxitatem extra prominentẽ nonnullis Medicis impoſuiſſe, inverſionem tamẽ uteri tanquam impoſſibilem penitus rejicere nolo, qualem Viri in re Medicâ Doctiſſimi exactè cognoverunt, quos inter nominaſſe ſufficiat *Andernacum* & *Riolanum à Primeroſio l. c.* allegatos, *Carpum in Iſagog. Anatom. Paræum l. 23. cap. 41. Hildanum Centur. 4. Obſervat. 60. 61. 62. Isbrand. Diemerbrœck l. c. Paul Barbette Chirurgiæ Part. 1. c. 8.* (2.) Aliquando cervix & uteri oſculum internũ in ſinum pudoris decidunt, & inverſa vagina magis minusve prominet, quemadmodum ejus rei exemplum habet *Felix Platerus l. 3. Obſervat. Thom. Barthol. Cent. 2. hiſtor. 91. & Centur. 5. hiſtor. 9. Dominicus de Marchett. Anatom. cap. 7. vid. Regnerus de Gräff. l. c. p. 270.* (3.) Quandoq; vaginæ tunica interna rugoſa foras propendet, quâ reſectâ fœtus geſtatio tamen fieri poteſt, minimè vero, uti veterum quidam crediderunt, utero abſciſſo talis ſuccedit. Et poſtremæ quidem binæ differentiæ ſæpe ſimul obveniunt, uti factum in uteri procidentiâ illâ, *ab Harvæo de partu p. 346.* deſcriptâ, utpote ex cujus tumore capitis humani magnitudinem excedente tandem infans ſpithamæ longitudine perfectè formatus, ſed mortuus protenſus eſt.

XIV. Ratione cauſarum diſtinguitur procidentia uteri, dum alia à relaxatione, alia à tenſione, alia à ruptura, alia ab exulceratione producitur, ſicuti in antecedentibus dictum eſt.

XV. His miſſis progredior ad *Signa* & quidem *Diagnoſtica*, quorum alia *partem affectam*, alia *cauſas* deſignant. Priora cum partim in ſenſus promtè incurrant, partim facile inveſtigari poſſint; in iisdem eruendis multo labore haud opus habemus. Scil. ſi uterus totus inverſus egreſſus fuerit, corpus inſtar cucurbitæ rotundum, magnitudine ovi gallinacei, vel anſerini interdum ſtruthiocamelini prominet. Si cervix & uteri oſculum internum extra ſinum pudoris promineat, in imâ tumoris mediâ parte, glandem virilem exactè repræſentante, foramen apparebit, è quo notante *Primeroſio*, menſes etiam profunduntur; ſi autem modò dictæ partes extra pudendum non penitus prorumpant, exiguus tumor intus percipitur, poteſtq; obſtetricis digito tangi, & ſi afflicta fœmina recta ſteterit, grave quoddam pondus in pudendum incumbit: ſi ſedeat, ſupina jaceat, alvum exoneret, inteſtinum rectum premitur, ſi prona jaceat, urinæ difficultas oritur. Si deniqúe tunica interna ſaltem propendeat, ex rugoſitate, tenuitate molli &c. facilè dignoſci poterit.

XVI. Signa Cauſarum ſeqq. occurrunt: Si à relaxatione obveniat procidentia uteri, ſenſim generatur, minorem habet dolorem, pudendum humore madet, præceſſit victus humidior, & effluxerunt purgamenta alba. Si à tenſione producatur, dolor gravativus in pectine, dorſo & lumbis percipitur, geſtatio oneroſa exiſtit, & violenta corporis agitatio prægreſſa eſt. Si à rupturâ malum ortum traxerit, repentinus dolor ſubitaneusq; prolapſus excitatur, quem ſanguinis profuſio concomitatur, & confirmant cauſæ antecedentes rupturam moliri potentes ab ægrotâ ſciſcitando inquiſitæ. Si deniqúe ab eroſione, fluor albus acrior prænuncius eſſe ſolet, dolores admodum acerbi & propter diuturnam corroſionem perſeverantes affligunt, ac ſanies vel pus propter ulceroſam conſtitutionem effluit.

XVII. Pergo ad *Prognoſin*, ubi notandum, ſi procidentia uteri à relaxatione in juvencis laudabilis conſtitutionis fœimnis origi-

originem habuerit, eam non tam periculoſam, quàm moleſtam exiſtere, ſiquidem deambulationem impedit, menſium expurgationem & conceptionem remoratur: Imminere autem majus periculum, ſi vel totus uterus inverſus exciderit, vel ruptura aut eroſio in culpâ fuerit, vel procidentia inveterata extiterit, quia cancer, inflammatio, gangræna, hæmorrhagia uteri, motus convulſivi, aliaque graviora ſymptomata cumprimis in puerperis aut aliis cacochymicis ſupervenire poſſunt & ſolent, atque uterus repoſitus (uti alioquin in adultis) facile iterum excidit.

XVIII. Reliquum eſt, ut ad *Curationem* procidentiæ uteri debitam tranſeam; quæ ſequentibus perficitur *Indicationibus: I. Ut remotis impedimentis uterus in locum nativum decentem reponatur. II. Idem in ſitu conveniente ſervetur, ac à futuro rurſus prolapſu vindicetur. III. Ligamenta uteri ac peritonæi fibræ firmitudini atq; integritati reſtituantur.*

XIX. Impedimenta repoſitioni remoram injicientia ſunt varia, leviora alia, alia graviora, frequentius autem occurrunt ſequentia. I. Veſica ab Urinâ contentâ nimium diſtenta, à quâ (niſi voluntaria mictione exonerari poſſit,) mediante cathetere immiſſo liberanda eſt. II. Inteſtina craſſioribus fœcibus aut flatibus repleta, ad quorum eductionem clyſteris emollientis & carminativi injectio proderit. III. Inflammatio uteri vel ejusdem partis propendentis, cujus compeſcendæ ac mitigandæ gratia (niſi vires prohibeant) venæ ſectio in brachio præmitti debet, adhibito dein fotu vel balneo ex herbis malv. parietar. matricar. ſalv. Fl. ſambuc. chamæmel. melilot. ros. rubr. vel albumine ovi cum ol. chamæmel. & roſac. applicato IV. Tumor flatulentus, ad cujus diſcuſſionem cum decocto carminativo ac digerente, (quale ex fol. origan calamenth. Puleg. matric. abſinth. pontic. flor. chamæmel. aneth. ſtœchad. cum ▽. addito pauco vino rubello paratum habet *Franciſcus Ranchinus c. ultimo de morbis ſubitaneis*,) uterus foveri poterit. V. Gangræna, quæ ſi aliquam uteri partem prehenderit, applicandum Unguentum Ægyptiacum magiſtrale *Hildani* cum melle roſaceo, vel ſcordium & alliaria atque marrubium in 🜊to acerrimo infuſa; quod ſi remediis Pharmaceuticis malum

cedere recuſet, ad reſectionem emortuæ partis accedendum eſt, quam quidem adeò formidare non debemus, cùm totum etiam uterum| muliere ſuperſtite reſecari poſſe *Paulus Roſſetus* aliique quamplurimi (quos omnes recenſere nimis prolixum foret) ſcripſerint, teſte *Primeroſio*, idemque in muliere factum *Platerus* notaverit *l. 3.* menſtruis poſteà per anum conſtanter ſeſe expurgantibus. VI. Ulcus, per conſolidantia, ſiccantia, acidum abſorbentia, more recepto curandum.

XX. Sublatis ejusmodi impedimentis, ut primæ ſatisfiat indicationi, repoſitio uteri tentanda eſt. Collocetur igitur ægra ſupina clunibus elevatis & poplitibus reflexis, capite verò demiſſiore: hinc uteri vel vaginæ corpori linteum duplicatum vino tepido aut decocto acaciæ & hypociſtidis madefactum applicetur, idque manu oleo maſtichino aut adipe gallinæ inunctâ eousque ſurſum prematur, donec intra ſinum & proprium locum regrediatur. Tùm cum manu res abſolvi nequeat, blanda vi intrudatur baculus ſinui reſpondens linteo liquore adſtringente imbuto obvolutus, vel quod præſtat, candela cerea in medio perforata, cui aſa fœtida aut caſtoreum fuerit admixtum, ex conſilio *Hieron. Fabric. ab Aquapend. de Chirurgic. Operationib. pag. mihi. edit. Patavin 97. & Pauli Barbette Chirurg. part. 1. c. 8.* vinculo appenſo relicto pro commoda extractione, tunc inſtituendâ, poſtquam per triduum & ultra intus remanſerit.

XXI. Secundæ Indicationis partes ita expleri debent: Nimirum afflicta reclinata jubetur extenſis ac coaptatis cruribus, ita ut alteri alterum incumbat, quietè decumbere, ſibique à clamore, rixis atque omnibus, quæ tuſſim aut ſternutationem movere poſſent, prudenter cavere. Poſtea peſſi ex ſubere cerâ obducti, & funiculo quo revocari poſſint ſubſtricti, vid. *Ambroſ. Paræus Operum Chirurgic. l. 23. c. 41. p. 698. & ſeq. Franc. Roſſetus de Part. Ceſar. Sect. 6. c. 4. & 5. Guil. Fabric. Hildan. Centur. 4. Obſervat. 61.* vel ex bombace aut linteo confecti ac decocto nuc. cupreſſi gallarum ſumach. &c. cum ▽. ferrariorum facto immerſi vaginæ uteri immitti debent; quorum in locum ſubſtitui poteſt, ita me docente Machaone noſtro *Excell.* D. D. HOFFMANNO *Seniore*, portio coſtæ balenæ in formam ſigmoideam circumflexa ceræ intingenda; inſerviunt etiam circuli crebriori

uſu

uſu recepti , ex ligno buxeo tornati , ceráque obducti, *à Joh. Sculteto Armamentar. Chirurgic. Tab.22. Fig. 6. & 7.* depicti, vel tales ex linteis ac ſtupa facti, in medio perforati Empl. Diapalm. cum aſa fœtida permixto intincti quales in adultis fœminis afflictionem præſentem diu perpeſſis pro curatione palliativa præſtanda per totum vitæ tempus commendari ſolent. Exterius regioni hypogaſtricæ & dorſo applicare convenit Empl. barbarum, contra rupturam, ad hernias uſitatum, vel adſtringens à *Cl. Barbette* l.c. itemque glutinans à *Roderic. à Caſtro de Morb. mulier.* l c. & plura ſimilia à *Primeroſio* loco ante allegato deſcripta : Poſtmodum Zonam ſive ſubligaculum Hippocratis, ſimile iis, quibus in rupturis utimur, geſtare patientem juvabit, cujus figuram æmulam dedit *Scultetus Armamentar. Chirurgic. Tab.43. Fig.9.*

XXII. Tertiam quod concernit Indicationem, ei ſequentem in modum ſatisfacere conabimur: Scil. ſi ligamenta ab humorum ſeroſorum affluxu fuerint relaxata, affluxuræ portiones ſunt evacuandæ per ſudorem, ope Diaphoreticorum alkalinorum ſiccantium & abſorbentium excitatum, vel per diuriſin à medicamentis ⊖inis volatilibus procuratam, vel per purgationem uſu vulgò ſic dictorum hydragogorum inſtitutam. Quæ verò jamdum ad ligamenta affluxerunt humorum ſeroſæ portiones per medicamenta incidentia & attenuantia, cum uterinis amico conſortio nupta, tùm corrigi tùm per adſtringentia & ſiccantia intus aſſumta, e.g. pulverem adſtringentem *à Laz. Riverio in Prax. l.15. c.13.* deſcriptum, cum decocto Guajaci vel vino auſtero propinatum, & exterius applicata in Th. præcedente laudata abſumi, tum ſi menſes ſubſtiterint, per emmenagoga expelli debent.

XXIII. Tenſio ligamentorum cohibebitur cauſis illam efficientibus ab ipſa natura aut ab arte remotis, aut quantum licebit evitatis, alvo fluidiore redditâ, & carminativis pro flatuum diſcuſſione adhibitis.

XXIV. Ruptura ligamentorum quia cum ſanguinis extra vaſatione conjuncta eſſe ſolet, primo poſtulat remedia ſanguinem effuſum concretum diſſolventia, cum antepilepticis permixta, ſi læſi nervi ſuſpicio adeoque motuum convulſivorum

 metus

metus adſit, quibus mox travmatica, hæcque inter laudatiſſima Eſſentia Travmatica *Cl. Wedelii* &c. ſubjicienda ſunt.

XXV. Eroſio ligamentorum curabitur, ſi medicamenta acrimoniæ acidæ contraria, alkalina terrea ⚳tantia ⊖ina volatilia & opiata, debito modo uſurpentur, iisdem futurus affluxus humorum acrium cohibeatur, præſens verò corrigatur, cui fini inter alia ſuffimigia è thure ladano maſtiche & ſantalis utero admittenda inſervire poſſunt.

XXVI. Hiſce verò omnibus Diæta exacta reſpondere debet, in legitimo rerum ſex nonnaturalium dictarum uſu conſiſtens. I. Aer ſit temperatus, ſerenus, orientis ſolis radiis illuſtratus, humidus autem ſuffimigiis ex maſtich. thur. ſuccin. fl. roſ. rubr. aliisque ſiccantibus corrigatur. II. Cibi eligantur boni ſucci & facilis concoctionis, vitentur cruda, ⊖e condita fumo indurata, acida, flatulenta, & ſimilia. III. Quies moderata præ motu admittatur. IV. Somnus cum vigiliis alternas ſed potiores tamen obtineat vices. V. Excernenda, uti menſes, lochia, urina, alvus, ad naturæ leges urgeantur. VI. Animi Pathemata concitatiora, uti terror repentinus, gaudium profuſum, ira, mœror diuturnus, quantum fieri poterit, evitentur.

XXVII. Et hæc de graviſſimo affectu dicta hâc vice ſufficiant! Nunc ora ſolvo in pias ſupremi Numinis debitas gratias, quòd præſenti opellæ divina ſuâ gratia clementiſſimè adfuerit ſtudiorumque Academicorum ſperatum conceſſerit eventum. Te verò L.B. obnixè rogo, ut quæ paucis hiſce pagellis comprehenſa legis, dextrè interpetreris, eamque erroribus gratiæ veniam des, quam optimi quique dormitanti interdum Homero indulgere ſolent!

S. D. G.

I. In-

I.

INfelix *uterus!* ſpecies quem mille malorum
 Tangunt, nî proſtent mille ſalutis opes;
Vitâ caduca! domus cujus jam prima labaſcit,
 Et ruptis fulcris præcipitata cadit.
MASSONI valido fac ut ſint robore fulcra,
 Queîs commune hominum nititur hoſpitium:
Gloria TE poſthâc Medicâ ſuffulta manebit
 Noticiâ, & Tua laus nunquam erit occidua.

Bono omine plenus,
Nobiliſs. DN. DOCTORANDO
Amico ſuo ſuaviſſimo
Induſtriæ mox uberrimam in Praxi meſſem
adprecatur
& de felici ſtadii Academici decurſu
gratulatur

JOH. MAURICIUS HOFFMANN.
Phil. & Med. D. hujusq; Prof. Publ.
& Facult. Medic. h.t. Decanus.

II.

QUi morbis uteri contendis, AMICE, mederi,
 non ſequior tantùm ſexus, uterq;, TIBI
Multum debebit: Civem ſervaveris unam?
 Cives ſervabis inſimul innumeros.
Civica quin igitur, quin & Phœbæa, Corona
 TE maneat, nullus, augure me, dubites.

Nobiliſs. Clariſſimoq; DN. DOCTORANDO,
honores in Medica Facultate ſummos propediem expectandos animitus gratulaturus,
deproperabat

M. JOH. CHRISTOPH. STURMIUS,
Phil. Nat. & Mathem. P.P.

Madri-

III.

Madrigal.

Bricht der Fleiß/ Stahl/ Mauren/ Felſen-Stein
Nichts kan dem Fleiß unüberwindlich ſeyn;
Er bahnt die Ebbe mit der Fluth.
Kein Schweiß-Verdruß kan ihn verdrüßlich machen/
Er muß der Müh und des Bemühens lachen/
Wann ihm die Ehr weiſt das Belohnungs-Gut.
Er Wehrter weiſt daß durchzu-brechen ſey
Was man gantz unzerbrechlich nennet.
Wir ſagen daher ohn Scheu
Es hab Machaon Jhn für ſeinen Sohn erkennet.
Sein Lob gibt heut den Außſchlag dar:
Jhm bricht der Mutter-Bruch die Bahn zum Purpur-(Ehren
Die Mutter ſteter Ehr woll dieſe Ehr vermehren.

Mit dieſem Wenigen wolten den Hrn. Doctorand. gratuliren

Herrn Dd. Caſtners ſämtliche Tiſchgenoſſen.

IV.

SO bringen im Mayen die liebliche Zeiten/
Und was die Frühlings-Luſt verſpricht;
Indem ſie die Sinnen der Menſchen beſtreiten/
Auch daß/ was uns noch mehr verpflicht/
Und als ein Vorſpiel dahin zielt/
So deine Verehrung zu mehren befiehlt.
Deßhalben ſo bin ich auch einig bemühet/
Was meine treue Pflicht gebeut/
Weil Zeiten und Glücke ſo wunderlich blühet/
Daß mein Gemüth die Blumen ſtreut/
Die deine Freundſchafft hat verdient/
Biß Leben und Liebe nicht weiter mehr grünt.
GOtt wolle die Ehren/ die Deine Verdienſte/
Nunmehr in vollen Maaſe ſehn
Noch ferner mit ſteten vermehrten Gewinſte/
Mehr als bißhero iſt geſchehn/
Ja einen jeden Sonnenſchein
Ins künfftige laſſen erfreulicher ſeyn.
Es müſſe ein Wohlſtand den andern begleiten/
So trifft mein treues Wünſchen ein:
Es müſſe das Wachsthum den Seegen beſtreiten/
So kan ich recht vergnüget ſeyn
Und ſo verbleibt die Zuverſicht
Wir bleiben einander auf ewig verpflicht.

Dieſe wenige Zeilen wolte dem Hrn. Doctorando, als ſeinem allzeit treugeweſenen Freund und Bruder/ mit beyfügen

Joh. Bartholome Cramer/ Med. Stud.